

VETRINE

Професионално образование и обучение
към преосмисляне на процесите
по производство на облекло

НАРЪЧНИК “ПРЕДПРИЕМАЧЕСКА МОДА”

Препоръки за образование за устойчиво развитие

Съфинансирано от
Европейския съюз

VETRINE

Vocational Education & Training
towards re-inventing apparel procedures

Наръчникът „Entre-Fashion“

*Най-добри практики за разработване на обучение по
устойчивост в сектора на модата и текстила*

Март 2026 г.

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Изпълнителната агенция за образование и култура (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA носят отговорност за тях. Съфинансирано от програмата „Еразъм+“ на Европейския съюз по силата на споразумение за безвъзмездна помощ № 101110642

**Съфинансирано от
Европейския съюз**

Акроним на проекта:	VETRINE
Пълно заглавие на проекта:	Професионално образование и обучение за преосмисляне на процедурите в модната индустрия
Номер на споразумението за безвъзмездна финансова помощ:	101110642
Номер и наименование на резултата	Наръчник „Entre-Fashion“
Ниво на разпространение:	PU – Публичен / SEN – Чувствителен / Класифициран от ЕС
Отговорен автор(и)/партньор:	АТР – Асоциация за текстил и облекло на Португалия
Съавтори / партньори:	АТР, CITEVE, TEXFOR, AEG, DIMITAR TALEV, PIRINTEXT, CHIMAR, EUROTRAINING, NOVEL
Рецензент:	Кристина Стаматаки, EUROTRAINING
Общ брой страници:	54

Хронология на ревизиите

Номер	Дата	Описание
0.1	23.03.2026 г.	Проект
0.2	31/04	1 първи окончателен
0.3	28/05	Преразгледано
0,4	18/06	Окончателен

Декларация за оригиналност

Настоящият резултат съдържа оригинални, непубликувани материали, освен където изрично е посочено друго. Позоваването на вече публикувани материали и на работата на други автори е направено чрез подходящи препратки, цитати или и двете.

Авторски права

Настоящата работа е лицензирана от консорциума VETRINE съгласно международната лицензия „Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0“, 2023 г. За подробности вижте <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Консорциумът VETRINE се състои от: Образователна организация „Eurotraining“, Технологичният университет в Каунас, „Chimar“ (Hellas) Ae, Centro Tecnológico das Industrias Textil e do Vestuário de Portugal, Associação Têxtil e Vestuário de Portugal, Неврокопска професионална гимназия „Димитър Талев“, Pirin-Tex Eood, Centro de Estudios Aeg Arroka Sl, Confederacion de la Industria Textil Asociacion, Cedecs-Tcbl, Centre Scientifique & Technique de l'industrie Textile Belge Asbl, Novel Group Sarl.

Отказ от отговорност

Цялата информация, включена в настоящия документ, подлежи на промяна без предизвестие. Членовете на консорциума VETRINE не дават никакви гаранции по отношение на настоящия документ, включително, но не само, мълчаливите гаранции за годност за продажба и пригодност за определена цел. Членовете на консорциума не носят отговорност за грешки, съдържащи се в настоящия документ, нито за преки, косвени, специални, случайни или последващи щети, свързани с предоставянето, изпълнението или използването на този материал.

Благодарност за финансирането

Проектът VETRINE е получил финансиране от Европейския съюз EACEA.A – „Еразъм+“, „Корпус на солидарността на ЕС“ по силата на споразумение за безвъзмездна помощ № 101110642.

Изразените възгледи и мнения обаче са изцяло на автора/авторите и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Изпълнителната агенция за образование и култура на ЕС (EACEA). Нито Европейският съюз, нито EACEA могат да бъдат държани отговорни за тях.

Съдържание

Обобщение.....	5
Как да използвате това ръководство.....	6
За кого е предназначено това ръководство?.....	6
1. Въведение и цели.....	7
2. Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP).....	8
2.1. Обосновка и цели.....	8
2.2. Структура на програмата за изграждане на капацитет.....	9
2.3. Връзка между програмата за изграждане на капацитет и процеса „Entre-Fashion“.....	9
3. Процесът „Entre-Fashion“.....	10
3.1. Цел на процеса „Entre-Fashion“.....	11
3.2. Участници в процеса.....	11
3.3. Структуриран подход за менторство.....	12
3.4. Фази на процеса „Entre-Fashion“.....	13
4. Мониторинг на пътя на обучението.....	15
4.1. Цел на подхода за мониторинг.....	15
4.2. Инструментът за мониторинг.....	16
4.3. Обратна връзка и насоки от ментора.....	16
4.4. Размисли на участниците за наученото.....	17
4.5. Приносът на мониторинга към наръчника.....	17
5. Прилагане в партньорските държави.....	18
5.1. Организация на процеса „Entre-Fashion“.....	18
5.2. Набиране и ангажиране на участниците.....	18
5.3. Сътрудничество с индустрията и менторите.....	20
5.4. Сътрудничество с образователни институции.....	22
5.5. Предизвикателства, срещнати по време на прилагането.....	22
5.6. Възможности и добавена стойност на процеса.....	23
5.7. Поглед към отделните страни: извлечени поуки от изпълнението	24
5.7.1. Португалия.....	24
5.7.2. Испания.....	28
5.7.3. Гърция.....	31
5.7.4. България.....	35
6. Опитът на учащите и пътят на проектите.....	38

6.1.	Въведение	38
6.2.	Мотивация и лична ангажираност с устойчивото развитие	39
6.3.	Експериментирание с материали и устойчиво проектиране	39
6.4.	Баланс между творчеството и устойчивостта	40
6.5.	Ролята на менторството в процеса на обучение	41
6.6.	Резултати от обучението и развитие на умения.....	42
6.7.	Ключови изводи от опита на учащите	42
7.	Менторство и прозрения от индустрията	43
7.1.	Значението на ангажираността в бранша.....	43
7.2.	Ролята на менторите в процеса на Entre-Fashion	44
7.3.	Гледни точки на индустрията относно устойчивото развитие на модата.....	45
7.4.	Уроци от диалога между образованието и индустрията.....	45
7.5.	Ангажираността на индустрията като двигател за бъдещите умения	46
8.	Най-добри практики за образование в областта на устойчивата мода	46
8.1.	Въведение	46
8.2.	Съчетаване на знания и практически експерименти	46
8.3.	Интегриране на устойчивостта в целия жизнен цикъл на продукта.....	47
8.4.	Сътрудничество между образованието и индустрията	47
8.5.	Насърчаване на рефлексията и документирането	48
8.6.	Значението на менторството и взаимното учене.....	48
8.7.	Създаване на учебни преживявания с практическа значимост ..	49
9.	Заключения и перспективи за бъдещето	49
9.1.	Ключови резултати от учебния опит на VETRINE	49
9.2.	Принос към образованието в областта на устойчивата мода	49
9.3.	Укрепване на връзката между образованието и индустрията	50
9.4.	Перспективи за бъдещето и заключителни разсъждения	51
10.	Практически насоки и препоръки за бъдещи приложения.....	52

Обобщение

Проектът **VETRINE** допринася за трансформацията на текстилния и модния сектор чрез насърчаване на **устойчивостта, иновациите и по-силните връзки между образованието и индустрията.**

В тази рамка настоящото ръководство обобщава резултатите, разработени в рамките на **Работен пакет 4, като интегрира Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP)** и процеса „Entre-Fashion“ в един съгласуван и структуриран модел на обучение. Този интегриран подход показва как обучението по устойчивост може да надхвърли теоретичното преподаване и да бъде ефективно приложено на практика чрез проектно-ориентирано обучение, менторство и разработване на продукти в реални условия.

Методологията, представена в настоящото ръководство, подчертава важността на съчетаването на концептуални знания с практически експерименти. Чрез ангажиране на учащите в итеративни процеси на разработване, вземане на решения при ограничения и непрекъснато рефлексивно, този подход подпомага формирането на професионалисти, ориентирани към устойчивостта и запознати с пазарните реалности. **Прилагането ѝ в различни партньорски държави допълнително демонстрира адаптивността на методологията към разнообразни образователни контексти, институционални условия и профили на учащите. Това засилва позиционирането на VETRINE като референтна инициатива в областта на образованието за устойчива мода,** предлагаща модел, който може да бъде пренесен и приложен извън обхвата на проекта.

Като такъв, настоящият наръчник е създаден като **практическо и приложимо ръководство за институции, преподаватели и професионалисти,** които се стремят да укрепят образованието по устойчивост в текстилния и модния сектор. Той предоставя както концептуална рамка, така и конкретни насоки за прилагане, основани на реален опит и потвърдени чрез практиката.

Как да използвате това ръководство

Настоящото ръководство е създадено като практическо справочно средство в подкрепа на прилагането на образование в областта на модата, ориентирано към устойчивостта, чрез използване на методологията „Entre-Fashion“. То може да се използва от различни заинтересовани страни в зависимост от тяхната роля в учебния процес. Съдържанието е структурирано така, че да предоставя както концептуално разбиране на методологията, така и практически насоки за нейното прилагане.

Насърчаваме читателите да използват това ръководство не само като източник на информация, но и като работен инструмент за проектиране, адаптиране и прилагане на учебни преживявания, които съчетават устойчивост, творчество и реални ограничения.

За кого е предназначено това ръководство?

- за доставчици на професионално образование и обучение
- за ментори
- за обучители по устойчивост
- за модни училища
- за инициативи за възпроизвеждане

Таблица 1: Цели на настоящото ръководство

Цел	Описание
Концептуална и методологична рамка	Да се опише концептуалната и методологичната рамка, подкрепяща процеса „Entre-Fashion“
Интегриран подход към обучението	Да се обясни как инструментите за обучение, менторство и мониторинг са били комбинирани, за да подпомогнат развитието на обучаващите се
Опитът на заинтересованите страни	Да се документират опитът и разсъжденията на обучаващите се, менторите и участващите организации
Оценка и изводи	Да се идентифицират ключовите предизвикателства, добрите практики и извлечените поуки по време на изпълнението на процеса
Бъдещо приложение	Да се предоставят препоръки, които могат да подпомогнат възпроизвеждането или адаптирането на подобни инициативи в други образователни и учебни среди

1. Въведение и цели

В момента секторът на текстила и облеклото претърпява дълбока трансформация, предизвикана от екологични предизвикателства, промени в нормативната уредба, технологични иновации и променящи се очаквания на потребителите. Нарастващият натиск за намаляване на въздействието върху околната среда, подобряване на прозрачността по веригите на доставки и въвеждане на модели на производство, основани на принципа на кръговата икономика, променя начина, по който модните продукти се проектират, произвеждат и консумират.

В този динамичен контекст **развитието на нови компетенции става от съществено значение. От дизайнерите, техниците и бъдещите предприемачи в текстилната и модната индустрия все повече се очаква да съчетават творчески и технически умения с по-задълбочено разбиране на принципите на устойчивостта, отговорния подбор на материали и екологично съзнателните производствени процеси.** Тази промяна отразява нарастващата нужда от професионалисти, които са способни не само да проектират продукти, но и да разбират техните по-широки екологични и системни последици.

Проектът VETRINE беше разработен в отговор на тези предизвикателства с цел да укрепи сътрудничеството между доставчиците на професионално образование и обучение (ПОО), висшите учебни заведения, участниците в индустрията и иновационните екосистеми в текстилния и облеклата сектор. Чрез насърчаване на сътрудничеството между тези заинтересовани страни проектът подкрепя развитието на нови умения, методологии и подходи, съобразени с прехода към устойчивост в индустрията.

Деятностите, реализирани в рамките на **работния пакет 4 (WP4), насърчават учащите да излязат извън рамките на теоретичните знания и активно да се ангажират с реалните предизвикателства,** свързани с проектирането и разработването на устойчиви продукти от облекло.

Централен компонент на този работен пакет е **процесът „Entre-Fashion“** – образователно пътуване, предназначено да симулира разработването на устойчиви модни артикули, като същевременно интегрира менторска подкрепа, структурирано наблюдение и непрекъснато размишление върху устойчивостта, пазарната осъществимост и иновациите. Настоящото ръководство **представя методологията, прилагана в рамките на WP4, опита, натрупан по време на процеса „Entre-Fashion“, и основните изводи, извлечени по време на неговото изпълнение.** По-конкретно, ръководството има за цел:

- ❖ да предостави структуриран и изчерпателен преглед на методологията „Entre-Fashion“ и нейния основен модел на обучение;
- ❖ подпомогне разбирането и практическото прилагане на методологията в различни образователни и обучителни среди;
- ❖ да даде възможност на преподаватели, ментори и институции да адаптират и прилагат подхода според конкретния си контекст;
- ❖ да подчертае ключовите изводи и прозрения, извлечени от прилагането в

- различни страни;
- ❖ да допринесе за укрепването на компетенциите, ориентирани към устойчивостта, в текстилния и модния сектор;
- ❖ да проучи ограниченията и пречките;
- ❖ вземане на информирани и съобразени с контекста решения;
- ❖ адаптиране на концепциите в съответствие с реалните условия;
- ❖ размисъл върху компромисите между устойчивост, осъществимост и творчество.

2. Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP)

Изображение 1: Визуален елемент на курса „Green VETRINE“

2.1. Обосновка и цели

Преходът към по-устойчиви и отговорни модни системи изисква професионалисти, способни да интегрират екологична осведоменост, технически познания и предприемаческо мислене в разработването на облекла. През последните години секторът на текстила и облеклото е изправен пред нарастващ натиск да се справи с проблеми като потреблението на ресурси, генерирането на отпадъци, кръговата икономика и прозрачността по веригите на доставки.

Тези тенденции подчертават необходимостта от образователни и обучителни програми, които да предоставят на учащите се компетенциите, необходими за разбиране и справяне с предизвикателствата на устойчивостта по практичен и информиран начин. Въпреки това **редица проучвания и секторни консултации сочат пропуски в знанията**

и уменията, свързани с устойчивостта, сред бъдещите професионалисти, които навлизат в модната индустрия.

Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP) беше разработена, за да отговори на тези нужди, като предоставя на учащите, преподавателите и професионалистите структурирани учебни ресурси, фокусирани върху устойчивото разработване на облекло. Програмата е създадена с цел да укрепи знанията, свързани с устойчивостта в модата, като същевременно насърчава по-цялостно разбиране на разработването на продукти, включващо екологични, социални и икономически съображения.

По този начин програмата за изграждане на капацитет (CBP) служи като основен елемент от методологията „VETRINE“, подпомагайки учащите да развият компетенциите, необходими за справяне с предизвикателствата, свързани с устойчивостта, през целия жизнен цикъл на облекловите продукти.

2.2. Структура на Програмата за изграждане на капацитет

Програмата за изграждане на капацитет (CBP) на Green VETRINE е разработена като структуриран образователен ресурс, обхващащ ключови аспекти на устойчивото развитие на модата. **Програмата е разработена на няколко езика, за да се гарантира достъпност за учащите от различните партньорски държави, участващи в проекта VETRINE.** Този многоезичен подход подпомага използването на материалите в разнообразни образователни контексти, включително институции за професионално обучение, университети и среди за професионално развитие.

2.3. Свързване на програмата за изграждане на капацитет с процеса „Entre-Fashion“

Докато програмата за изграждане на капацитет (CBP) на „Green VETRINE“ предоставя теоретичната и концептуалната основа за устойчиво развитие на модната индустрия, **процесът „Entre-Fashion“ е създаден, за да позволи на учащите да приложат тези знания на практика.** Програмата за изграждане на капацитет (CBP) предоставя на учащите се основните знания, необходими за разбиране на предизвикателствата и възможностите, свързани с устойчивостта в модната индустрия. **Въз основа на тези знания процесът „Entre-Fashion“ кани участниците да разработват свои собствени концепции за облекло, като вземат предвид принципите на устойчивостта, избора на материали, функционалността на продукта и потенциалното позициониране на пазара.**

Този преход от учене към експериментиране представлява ключов елемент от подхода на VETRINE. Чрез съчетаване на структурирано обучение с практически процес на разработване на продукти, учащите се насърчават да надхвърлят теоретичното разбиране и да се ангажират пряко с решенията и компромисите, свързани с устойчивия дизайн.

Изображение 2: Ключови области, обхванати от програмата (изображение, генерирано от изкуствен интелект)

3. Процесът „Entre-Fashion“

„Пътят на Entre-Fashion към развитието“

3.1. Цел на процеса „Entre-Fashion“

Процесът „Entre-Fashion“ беше разработен в рамките на проекта VETRINE като **практически опит за учене, предназначен да допълни знанията, придобити чрез Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (СВР).** Докато СВР предоставя теоретичните и концептуалните основи, свързани с устойчивото производство на облекло, **процесът „Entre-Fashion“ позволява на обучаващите се да приложат тези знания чрез структуриран процес на разработване на продукт (виж по-горе).**

Инициативата беше замислена като осеммесечна симулация на устойчиво развитие в модната индустрия, по време на която обучаващите се бяха насърчавани да проектират и разработват концепция за облекло, като вземат предвид екологични, социални и икономически аспекти. **Тази симулация имаше за цел да възпроизведе, в образователен контекст, няколко от стъпките, които обикновено са част от разработването на модни продукти.** В допълнение към техническите и екологичните съображения, процесът „Entre-Fashion“ насърчава и предприемаческото мислене.

3.2. Участници в процеса

Изображение 3: Студенти с техните ментори в България

Процесът „Entre-Fashion“ беше замислен като съвместно учебно преживяване, в което участваха няколко участници както от образователната, така и от индустриалната среда.

Учащи се в професионалното образование

Учащите се, участващи в процеса, са централните участници в инициативата. Те отговарят за разработването на концепции за устойчива мода и постепенното превръщане на идеите си в прототипи или крайни продукти.

Ментори

Менторите осигуряват техническо и стратегическо ръководство през целия процес. Тяхната роля е да подпомагат учащите при усъвършенстването на идеите им, справянето с техническите предизвикателства и вземането на информирани решения, свързани с материалите, конструкцията, устойчивостта и осъществимостта.

Организации, свързани с пазара (MLO)

Организациите, свързани с пазара, играят важна роля за свързването на учебния процес с перспективите на индустрията. Тези организации допринасят със знания, свързани с реалностите на производството, пазарните очаквания и практиките за устойчивост в сектора.

Доставчици на професионално образование и обучение и партньори по проекта

Образователните институции и партньорите по проекта подпомагат реализацията на процеса, като координират обучаващите се, улесняват менторските взаимодействия и осигуряват цялостната съгласуваност на учебния опит.

Тази структура с участието на множество участници отразява амбицията на проекта VETRINE да укрепи сътрудничеството между доставчиците на образование и представителите на индустрията, за да подготви по-добре учащите за променящите се предизвикателства в текстилния и модния сектор.

3.3. Структуриран подход към менторството

Ключов елемент от процеса „Entre-Fashion“ е **структурираният подход към менторството**, разработен в рамките на проекта. Вместо да разчитат единствено на самостоятелна работа по проекта, обучаващите се получават подкрепа от ментори, които им предоставят насоки и обратна връзка в ключови моменти по време на целия процес на развитие.

Таблица 2: Цели на процеса на менторство

Процесът на менторство има за цел
Подкрепа на учащите при усъвършенстването на концепциите им за продукти
Насърчаване на размисъл относно устойчивостта и избора на материали
да съдейства за преодоляването на техническите предизвикателства по време на разработването на продукта
Дава обратна връзка относно осъществимостта и позиционирането на пазара

Взаимодействията в рамките на менторството се организират чрез **кратки онлайн срещи и контролни точки по време на процеса на разработване**. Тези моменти на взаимодействие позволяват на обучаващите се да обсъждат напредъка си, да изясняват въпроси и да получават обратна връзка, която им помага да насочат следващите стъпки в своите проекти.

Структурираният модел на менторство също така помага да се гарантира, че обучаващите се остават ангажирани през целия осеммесечен процес, като същевременно се възползват от опита и познанията на професионалисти, свързани с текстилния и модния сектор.

3.4. Фази на процеса „Entre-Fashion“

Процесът „Entre-Fashion“ следва структурирана методология, разделена на няколко фази. Всяка фаза се фокусира върху конкретни аспекти на устойчивото разработване на продукти и насърчава участниците да усъвършенстват постепенно своите идеи.

Фаза 0 – Стартиране и подготовка на конкурса

Преди началото на процеса на разработване инициативата се стартира чрез покана за участие, адресирана към участниците. По време на този етап се определят критериите за оценка, приемат се кандидатурите и участниците се свързват с ментори.

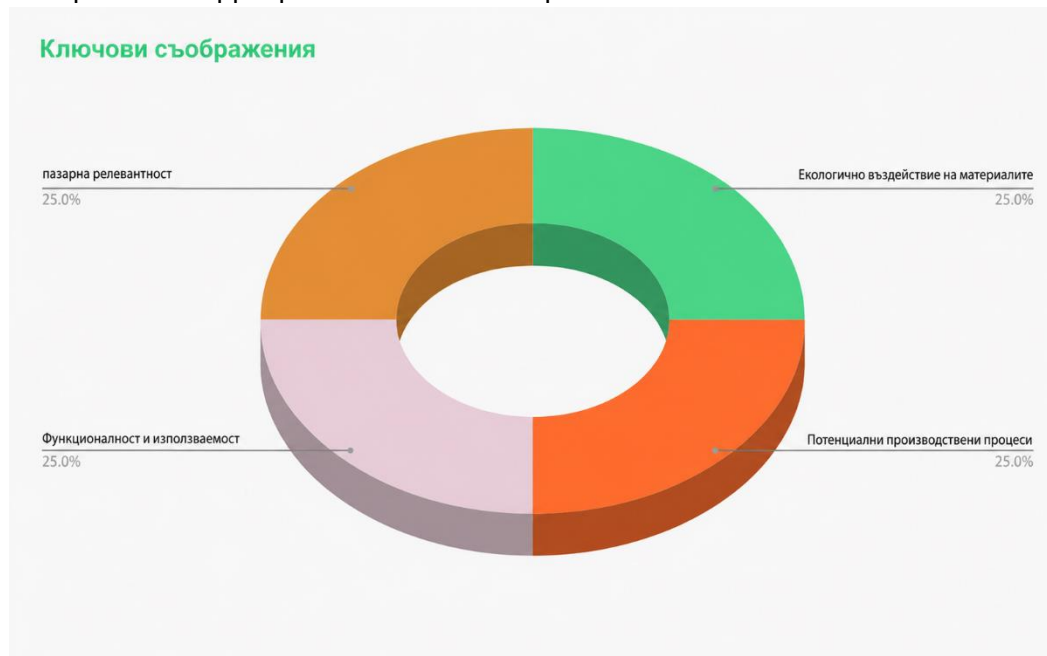
Този подготвителен етап гарантира също, че участниците са запознати с целите на процеса и очакванията по отношение на устойчивостта, иновациите и разработването на продукти.

Фаза 1 – Концепция и първоначална валидация

През първата фаза на процеса на разработване учащите определят концепцията на своя

продукт от облекло. Този етап включва проучване на дизайнерски идеи, идентифициране на потенциални материали и установяване на първоначални цели за устойчивост. Среца за стартиране на проекта между учащия и ментора предоставя възможност за обсъждане на концепцията и валидиране на първоначалната посока на проекта.

Изображение 4: Диаграма с ключови съображения

Фаза 2 – Разработване на продукта

Втората фаза се фокусира върху практическото разработване на концепцията за облеклото. Участниците започват да превръщат идеите си в осезаеми прототипи, като тестват материали, техники на изработка и детайли по дизайна.

Този етап често включва експериментирание и корекции, тъй като участниците се сблъскват с практически предизвикателства, свързани с материалите, изработването на кройките или производствената осъществимост. Менторите предоставят обратна връзка и подкрепа, за да помогнат на участниците да усъвършенстват своите прототипи, като същевременно се запази съгласуваността с целите за устойчивост.

Фаза 3 – Бизнес и пазарна стратегия

В допълнение към техническите и екологичните аспекти, обучаващите се насърчават да обмислят пазарния аспект на своя продукт. По време на тази фаза участниците размишляват върху брендирането, ценовите стратегии и потенциалното позициониране на своя продукт на пазара.

Целта на тази фаза е да запознае участниците с предприемаческото мислене и да ги насърчи да обмислят как продуктите от устойчивата мода могат да създадат стойност за потребителите, като същевременно се поддържат отговорни производствени практики.

Фаза 4 – Окончателно представяне и оценка

Последният етап от процеса „Entre-Fashion“ се фокусира върху представянето и оценката на разработените продукти. Участниците подготвят заключителна презентация, в която обясняват своята концепция, дизайнерските решения, стратегиите за устойчивост и потенциалното позициониране на пазара.

Процесът на оценяване включва представянето на проектите и участието на по-широка аудитория чрез механизъм за публично гласуване. Участниците представиха проектите си чрез дигитални канали и публични изложения, което позволи на външната аудитория да взаимодейства с разработените концепции и да ги оцени. **Този подход насърчи обучаващите се да комуникират предложенията за стойност, свързани с устойчивостта, по по-достъпен и пазарно ориентиран начин, като същевременно увеличи видимостта и ангажираността на заинтересованите страни в рамките на екосистемата VETRINE.**

Участието на обществеността в процеса на оценяване играе важна роля за насърчаване на обучаващите се да представят стойността на своята работа отвъд техническите аспекти. Чрез представянето на проектите си пред по-широка аудитория участниците развиват умения, свързани с разказването на истории, комуникацията и ангажираността.

4. Мониторинг на учебния процес

4.1. Цел на подхода за мониторинг

Процесът „Entre-Fashion“ беше разработен не само като опит за учене, но и като структурирана методология, позволяваща на партньорите да наблюдават, документират и анализират напредъка на учащите през целия процес на разработване на техните проекти.

За да се гарантира последователност между различните партньорски държави, участващи в проекта VETRINE, **беше разработена рамка за мониторинг, която да съпътства изпълнението на процеса „Entre-Fashion“.** Тази рамка позволи на партньорите по проекта да проследяват развитието на работата на учащите, да събират обратна връзка от менторите и да идентифицират възникващите предизвикателства и най-добрите практики.

Мониторингът също така изигра важна роля за гарантиране, че процесът на обучение остава съобразен с целите на програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“.

Чрез събирането на информация на различни етапи от проекта партньорите успяха да разберат по-добре как обучаващите се превръщат концепциите за устойчивост в практически решения за разработване на продукти.

4.2. Инструментът за мониторинг

За подпомагане на процеса на мониторинг **в рамките на проекта беше разработен специален инструмент за мониторинг (вж. <https://vetrine-monitoringtool.eu>)**. Този инструмент позволи на партньорите да събират структурирана информация за напредъка на учащите и за менторските взаимодействия, които се осъществяват по време на процеса на Entre-Fashion.

Инструментът за мониторинг беше проектиран да събира различни видове информация, включително: етапа на развитие, достигнат от учащия; обратна връзка от менторите относно развитието на проекта; предизвикателства, свързани с материалите, съображенията за устойчивост или техническите аспекти; разсъждения на учащите относно техния опит в ученето.

Използването на общ инструмент за мониторинг във всички партньорски държави спомогна за събирането на информация по последователен и съпоставим начин. Това също така позволи на консорциума по проекта да получи по-широка представа за това как методологията на Entre-Fashion е била приложена в различни образователни и географски контексти.

По този начин инструментът за мониторинг изигра важна роля в документирането на прилагането на процеса и в подпомагането на изготвянето на настоящото ръководство.

4.3. Обратна връзка и насоки от менторите

Менторите изиграха централна роля в подкрепата на обучаващите се през целия процес на „Entre-Fashion“. Тяхното участие предостави на участниците достъп до професионални знания и гледни точки от индустрията, които спомогнаха за укрепване на актуалността и осъществимостта на разработените проекти.

По време на менторските взаимодействия менторите даваха насоки по няколко аспекта на процеса на разработване, включително избор на материали и съображения за устойчивост, конструкция на производството и осъществимост на дизайна, съгласуваност между дизайнерските идеи и производствените реалности на „“, както и комуникацията на концепцията и стойността на продукта.

Менторите допринесоха за процеса и **като споделиха наблюденията си относно напредъка на обучаващите се, срещнатите предизвикателства и разгледаните решения по време на разработването на проектите.**

Този обмен между обучаващите се и менторите спомогна за създаването на динамична среда за учене, в която идеите можеха да бъдат тествани, усъвършенствани и адаптирани през целия процес на разработване.

4.4. Размисли на участниците за обучението

В допълнение към обратната връзка от менторите, **обучаващите се бяха насърчени да размишляват върху собствения си път на учене по време на процеса на Entre-Fashion.** Чрез кратки доклади или рефлексивни мнения участниците споделиха своите преживявания относно разработването на проектите си и срещнатите предизвикателства.

Тези размисли предоставят ценни прозрения за това как обучаващите се се ангажираха с концепциите за устойчивост и как се справиха с процеса на превръщане на идеите в осезаеми продукти.

Сред често споменаваните теми в размислите на участниците бяха важността на проучването на материалите и експериментирането; сложността при намирането на баланс между целите за устойчивост и техническата осъществимост; ролята на менторството при усъвършенстването на дизайнерските идеи; предизвикателствата при интегрирането на съображенията за устойчивост в разработването на продукти.

Събирането на тези разсъждения позволява на консорциума по проекта да разбере по-добре резултатите от обучението в рамките на инициативата и да идентифицира аспекти, които могат да бъдат подобрени в бъдещи програми.

Таблица 3: Елементи на процеса в рамката за мониторинг

4.5. Принос на мониторинга към наръчника

Информацията, събрана чрез процеса на мониторинг, е изиграла ключова роля в подготовката на настоящото ръководство. **Чрез анализиране на обратната връзка, събрана от обучаващите се, менторите и партньорите по проекта, стана възможно да се идентифицират модели, предизвикателства и най-добри практики, произтичащи от опита на „Entre-Fashion“.**

Тези прозрения допринасят за по-задълбочено разбиране на това как образованието за устойчивост може ефективно да бъде интегрирано в програмите за обучение в областта

на модата. Те също така предоставят практически насоки за преподаватели, доставчици на обучение и организации, които проявяват интерес към реализирането на подобни инициативи в бъдеще.

Следователно рамката за мониторинг представлява съществен компонент от методологията VETRINE, като гарантира, че опитът от обучението не само се реализира, но и се документира и анализира по структуриран начин.

5. Прилагане в партньорските държави

5.1. Организация на процеса „Entre-Fashion“

Процесът „Entre-Fashion“ беше приложен в четирите партньорски държави, участващи в проекта VETRINE, с цел тестване и прилагане на методологията в различни образователни и институционални контексти.

Всяка партньорска организация беше отговорна за координирането на прилагането на процеса в рамките на своя национален контекст. Това включваше идентифициране на участващите учаци, ангажиране на ментори и представители на индустрията, както и гарантиране, че различните фази на процеса се провеждат в съответствие с методологията, дефинирана в рамките на проекта.

Прилагането на процеса „Entre-Fashion“ следваше обща рамка, споделена от всички партньори, което гарантира съгласуваност в учебния опит и позволи събирането на съпоставими данни в различните страни, участващи в инициативата.

В същото време партньорите бяха насърчавани да адаптират определени аспекти на прилагането към местния си контекст, като отчитат различията в образователните структури, институционалните партньорства и достъпа до мрежи в индустрията.

Този баланс между **обща методология и адаптация към контекста** позволи процесът „Entre-Fashion“ да бъде приложен в различни среди, като същевременно се запазиха основните му цели и структура.

5.2. Набиране и ангажиране на участниците

Една от първите стъпки при прилагането на процеса „Entre-Fashion“ беше набирането на учаци, проявяващи интерес към участие в инициативата.

Партньорите по проекта се свързаха с **институции за професионално образование и обучение, университети и програми за обучение, свързани с модата**, за да идентифицират потенциални участници. Процесът на набиране беше подкрепен чрез информационни сесии, комуникационни дейности и сътрудничество с образователни институции, участващи в проекта VETRINE.

Първоначално проектът имаше за цел да включи **поне петнадесет учаци се от всяка страна**, като по този начин се създаде разнообразна група от участници с различен произход, умения и гледни точки, свързани с модата и устойчивостта.

Набирането на учащи обаче постави и няколко предизвикателства. В някои случаи студентите вече участваха в други академични проекти или професионални дейности, което затрудняваше ангажирането им в процес, продължаващ няколко месеца.

Въпреки тези предизвикателства партньорите работиха в тясно сътрудничество с образователните институции, за да насърчат участието и да гарантират, че учащите осъзнават ползата от включването си в практическа инициатива, насочена към устойчивото развитие на модната индустрия.

Набирането на участници се оказва ключов фактор за успеха на процеса на изпълнение във всички партньорски държави.

Опитът показва, че набирането на участници не е неутрална или административна стъпка, а критична фаза, която пряко влияе върху участието, ангажираността и общите резултати. В различните контексти бяха наблюдавани няколко общи тенденции:

- ❖ процесите на набиране често отнемат повече време, отколкото първоначално се очакваше;
- ❖ ангажираността на учащите може да бъде значително повлияна от академичната натовареност и други отговорности;
- ❖ ангажираността има тенденция да намалява с течение на времето при липса на структурирани механизми за проследяване.
- ❖ започване на набирането най-малко 1–2 месеца преди началото на изпълнението;
- ❖ ясното комуникиране на очакванията по отношение на натоварването, продължителността и нивото на ангажираност, което се изисква;
- ❖ да се включат учители, обучители или институционални партньори в подбора и ангажирането на участниците;
- ❖ съгласуване на графика за изпълнение с академичните календари, като се избягват периоди като изпити или институционални ваканции.

Изображение 5: Ученик в Португалия, работещ по своя проект заедно с други ученици и ментори

5.3. Сътрудничество с индустрията и менторите

Централен елемент от процеса на Entre-Fashion е връзката между образованието и индустрията. За да подкрепят тази цел, партньорите по проекта работиха за привличането на професионалисти от текстилния и модния сектор като ментори в инициативата.

Менторите бяха подбрани въз основа на професионалния им опит и готовността им да насочват учащите по време на разработването на техните проекти. Тяхната роля беше да предоставят практически познания, технически насоки и обратна връзка, които да помогнат на участниците да усъвършенстват идеите си и да подобрят приложимостта на своите дизайни.

Освен менторите, в подкрепата на инициативата се включиха и няколко **организации и компании, свързани с пазара.** Тяхното участие засили връзката между образователната среда и реалностите на текстилната и модната индустрия, допринасяйки за по-приложно и съобразено с контекста учебно преживяване.

Изображение 6: Участник в Португалия в централата на CLOTHIUS-TECELAGEM, S.A.

Участието на представители на индустрията също обогати процеса на обучение, като запозна участниците с реалните съображения, свързани с производствените процеси, практиките за устойчивост и пазарните очаквания. Това взаимодействие изигра ключова роля в подпомагането на обучаващите се да разберат как решенията за устойчивост се формират от практическите ограничения и динамиката на индустрията.

Менторството се очерта като един от най-влиятелните компоненти на методологията „Entre-Fashion“. При всички приложения то допринесе за:

- ❖ повишаване на осъществимостта на проектните идеи;
- ❖ подкрепата на информираното и съобразено с контекста вземане на решения;
- ❖ свързване на проектите на обучаващите се с реалните условия и очакванията на индустрията.

В същото време опитът показва, че менторството е най-ефективно, когато е структурирано и вградено в цялостния процес. За да се гарантира неговата ефективност, се препоръчват следните подходи:

- ❖ определяне на конкретни етапи за менторство през целия процес (например валидиране на концепцията, избор на материали, преглед на прототипа, окончателна подготовка);
- ❖ подбор на ментори с експертиза, съответстваща на конкретната насоченост

- на всеки проект на учащия;**
- ❖ **осигуряване на редовно и непрекъснато взаимодействие между менторите и учащите, вместо еднократни моменти за обратна връзка;**
- ❖ **насърчаване на менторите да поставят под въпрос предположенията, да подкрепят критичното мислене и да насочват обучаващите се при намирането на баланс между устойчивост, осъществимост и творчество.**

Когато е структурирано по този начин, менторството се превръща не само в механизъм за подкрепа, но и в основен компонент на обучението, който укрепва връзката между знанията и практиката.

5.4. Сътрудничество с образователни институции

Образователните институции изиграха важна роля за улесняване на участието на учащите в процеса на Entre-Fashion.

Учителите и координаторите на програмите помогнаха за разпространяването на информация за инициативата, подпомогнаха идентифицирането на заинтересовани студенти и предоставиха насоки по време на цялото изпълнение на проекта.

В много случаи процесът „Entre-Fashion“ допълваше съществуващите програми за обучение, свързани с моден дизайн, разработване на текстил или устойчивост. Това позволи на учащите да свържат знанията, придобити в курсовете си, с практически опит, фокусиран върху разработването на устойчиви продукти.

Сътрудничеството между партньорите по проекта и образователните институции също допринесе за интегрирането на инициативата в подкрепяща среда за учене, което даде възможност на участниците да се възползват както от академична, така и от професионална гледна точка.

5.5. Предизвикателства, срещнати по време на изпълнението

Прилагането на процеса „Entre-Fashion“ в различни държави предостави ценна информация за предизвикателствата, свързани с организирането на инициативи за съвместно обучение в областта на устойчивата мода.

Сред срещнатите предизвикателства бяха координирането на учащите с различен образователен опит и графици; осигуряването на наличност на ментори през целия процес на разработване; балансирането на академичните ангажименти на студентите с времето, необходимо за проекта; управлението на логистичните аспекти, свързани с разработването на прототипи и набавянето на материали.

Тези предизвикателства подчертават сложността на организирането на практически обучителни преживявания, в които участват множество участници и които изискват продължително ангажиране в продължение на няколко месеца.

В същото време опитът показва, че силното сътрудничество между партньорите по проекта, образователните институции и участниците от индустрията може да помогне за преодоляването на много от тези трудности.

5.6. Възможности и добавена стойност на процеса

Въпреки предизвикателствата, срещнати по време на изпълнението, процесът „Entre-Fashion“ доведе до няколко положителни резултата за учащите и участващите организации.

Участниците имаха възможност да приложат концепциите за устойчивост в практически контекст и да изследват творческите и техническите аспекти на развитието на устойчивата мода. Участието на ментори и представители на индустрията в „ “ също допринесе за укрепване на връзката между образованието и професионалната практика.

За партньорите по проекта реализацията на процеса предостави ценни прозрения за това как образованието в областта на устойчивостта може да се превърне в практически учебни преживявания. Тези прозрения допринасят за определянето на най-добри практики и препоръки, които могат да подпомогнат бъдещото развитие на подобни инициативи.

Опитът подчерта също така значението на интердисциплинарното сътрудничество и потенциала на подходите за учене, основани на проекти, при подготовката на бъдещите професионалисти за променящите се предизвикателства в текстилния и модния сектор.

5.7. Анализ на страните: изводи от прилагането

5.7.1. Португалия

Контекст

В прилагането на процеса „Entre-Fashion“ в Португалия участваха общо 12 учащи се в професионално образование и обучение, което е малко под първоначалната цел от 15 участници. Учащите се бяха набрани предимно чрез професионални училища, предлагащи програми, свързани с модата, като процесът беше подкрепен от лични презентации, пряко взаимодействие с учители и разпространение чрез каналите в социалните медии.

Въпреки че участието не беше официално ограничено до студенти, беше взето

стратегическо решение да се наблегне на учащите, записани в програми за образование и обучение, свързани с модата, тъй като се считаше, че те са по-склонни да се включат в структурирана, дългосрочна инициатива, изискваща както творческо, така и техническо участие. Освен това от всички участници се изискваше да са завършили Програмата за изграждане на капацитет (CBP) на Green VETRINE, което гарантираше обща базова основа от знания. Това изискване беше успешно изпълнено от всички участници.

Въпреки усилията да се достигне по-широка аудитория, в крайна сметка всички участници бяха от образователни институции. Това подсказва, че структурираните учебни среди играят ключова роля за улесняване на участието в инициативи от този характер, докато лицата извън тези контексти могат да се сблъскат с по-големи пречки за ангажираност.

Процесът беше реализиран в сътрудничество с партньори от индустрията, действащи като ментори и представляващи различни сегменти от веригата на стойността в текстилната и облеклата промишленост. Това сътрудничество даде възможност на обучаващите се да свържат разработването на дизайна с реалните практики и ограничения в индустрията.

Основни предизвикателства

Едно от основните идентифицирани предизвикателства беше набирането на участници. Въпреки многобройните дейности за популяризиране, включително презентации в училища и дигитална комуникация, се оказа трудно да се мобилизира очакваният брой учащи за осеммесечна извънкласна инициатива.

Друго важно предизвикателство беше свързано с времевата рамка на изпълнението. Първоначалният план предвиждаше непрекъснат осеммесечен процес на разработване; обаче началото на инициативата съвпадна с края на учебната година, когато учениците бяха фокусирани върху крайните оценки. През летния период участието спадна значително и ангажираността трябваше да бъде възстановена през септември чрез допълнителни усилия за популяризиране. В резултат на това ефективната фаза на разработване се проведе между септември и февруари, а не според първоначално планирания график.

Поддържането на ангажираността на учащите през целия процес също се оказа предизвикателство. Докато някои участници поддържаха постоянна ангажираност, други показваха нередовно участие, особено в взаимодействието си с менторите. Въпреки че инструментът за мониторинг беше проектиран да подпомага редовни актуализации и обратна връзка, самото му използване не беше достатъчно, за да гарантира непрекъснатата ангажираност.

От техническа гледна точка обучаващите се срещнаха с трудности, свързани с набавянето на устойчиви материали, адаптирането на първоначалните концепции към наличните ресурси и справянето с производствените ограничения. Тези предизвикателства често налагаха значителни промени в първоначалните дизайнерски идеи.

Менторите също така установиха пропуски в трансверсалните компетенции, особено в управлението на времето, организацията и проактивната комуникация, което се отрази

на цялостното темпо и последователността на процеса на разработване.

Решения и подходи

За да се преодолеят предизвикателствата при набирането на участници, беше възприет проактивен подход, съчетаващ директни презентации в образователни институции, потясно сътрудничество с учителите и целенасочена комуникация чрез социалните медии. Личното взаимодействие се оказа особено ефективно при обясняването на целите и ползата от инициативата.

След лятната пауза бяха проведени допълнителни дейности за популяризиране, за да се ангажират отново участниците и да се осигури непрекъснатостта на процеса. Това наложи гъвкав подход към изпълнението и управлението на графика.

През цялата фаза на разработване структурираният модел на менторство изигра важна роля в подкрепата на обучаващите се. Взаимодействието между участниците и менторите позволи валидирането на идеи, разрешаването на технически предизвикателства и усъвършенстването на концепциите за продуктите.

Инструментът за мониторинг предостави структурирана рамка за проследяване на напредъка и събиране на информация за дейностите, предизвикателствата и разсъжденията на обучаващите се. Въпреки че степента на ангажираност с инструмента варираше, той допринесе за документирането на процеса на разработване и подпомагането на координацията.

Участниците възприеха итеративни подходи към разработването на продукти, адаптирайки концепциите си въз основа на наличността на материали, техническата осъществимост и обратната връзка от менторите. Тази гъвкавост се оказа от съществено значение за преодоляването на ограниченията и постигането на реалистични резултати.

Основни изводи

Опитът в Португалия подчерта, че устойчивото разработване на продукти по своята същност е итеративно. Участниците често бяха принудени да адаптират първоначалните си идеи поради ограничения в материалите, технически пречки или съображения за осъществимост, което засили значението на гъвкавостта и решаването на проблеми.

Набавянето на устойчиви материали се оказа критично предизвикателство, което повлия както на дизайнерските решения, така и на крайните резултати. Наличността, характеристиките и пригодността на материалите често налагаха компромиси или преработване на първоначалните концепции.

Едно от ключовите прозрения се отнася до необходимостта от баланс между творчеството и осъществимостта. Макар че участниците се стремяха да разработват иновативни и изразителни решения, те трябваше да съобразят тези амбиции с реалностите на производството, наличните ресурси и времевите ограничения.

Опитът затвърди и разбирането за устойчивостта като системна концепция. Освен избора на материали, учащите се запознаха с по-широки съображения, свързани с производствените процеси, дълготрайността, мисленето в рамките на жизнения цикъл и

отговорните практики по цялата верига на стойността.

Приносът на менторите подчерта важността на съгласуването на дизайнерските идеи с пазарните реалности, включително разходите, мащабируемостта и очакванията на потребителите. В същото време процесът показва, че менторството е най-ефективно, когато се подкрепя от активно и последователно участие на участниците.

Накрая, реализацията показва, че участието не може да се приема за даденост при дългосрочни инициативи. Структурираното проследяване, ясните очаквания и механизмите за непрекъснато ангажиране са от съществено значение за осигуряване на значимо участие.

Препоръки

Въз основа на опита в Португалия могат да бъдат формулирани няколко препоръки за бъдещи реализации.

- Стратегиите за набиране на участници трябва да се започват по-рано и да бъдат по-тясно съгласувани с академичните календари. По-силната интеграция с образователните програми и активното участие на преподавателите могат значително да подобрят нивата на участие.
- Графикът на проекта трябва да бъде внимателно планиран, за да се избегнат периоди с голяма академична натовареност или продължителни ваканции, които могат да нарушат ангажираността и непрекъснатостта. Когато прекъсванията са неизбежни, трябва да се въведат допълнителни механизми за проследяване.
- Механизмите за ангажираност трябва да бъдат подсилени чрез по-структурирано взаимодействие, включващо задължителни контролни точки, по-ясни очаквания и по-активна координация през целия процес.
- Процесите на менторство трябва да бъдат по-добре структурирани, с определени моменти за взаимодействие и по-ясни насоки, за да се подпомогне ефективното сътрудничество между учащите и партньорите от индустрията.
- Важно е също така да се засили системното разбиране за устойчивостта, като се насърчават участниците да вземат предвид не само материалите, но и производствените процеси, жизнения цикъл и пазарното позициониране.
- Накрая, практическото и итеративното обучение трябва да продължат да бъдат приоритет, тъй като се оказва от съществено значение за развитието както на техническите компетенции, така и на по-дълбокото разбиране на устойчивата мода.

Контекст

Частта „Entre-Fashion“ от проекта VETRINE съответстваше на съдържанието, процедурите и целите на курсовете по текстил в рамките на професионалното образование и обучение (ПОО), които нашето висше учебно заведение предлага. Устойчивостта в дизайна е ключова тема в нашите учебни материали, така че конкурсът „Entre-Fashion“ се вписа добре в нашата методология на преподаване и учене и беше много добре приет от нашите учаци се, както тези в регламентираните курсове, така и тези в курсовете за учене през целия живот и за повишаване на квалификацията/за безработни.

Общо в проекта участваха 13 студенти, всички от които са записани в редовни курсове, тъй като се оказа по-трудно да се привлекат участници извън стандартните образователни системи, като например дизайнери, които вече имат свои ателиета, или

други заинтересовани страни от текстилния бранш. Студентите вече бяха запознати с тази факултативна фаза на проекта, тъй като се изискваше да са преминали програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP) и успешно да са завършили всички модули на , преди да се запишат за частта „EntreFashion“. Това изискване помогна да се гарантира, че всички участници започват от обща база от знания и никой не е в неравностойно положение или не е запознат с изискванията и целите на конкурса.

13-те участници допринесоха със своите дизайни и разчитаха на помощта и насоките на различни ментори и преподаватели, както лично, така и чрез онлайн връзки, които ги съпътстваха в процеса на създаване на дизайна, като същевременно се съобразяваха с изискванията за устойчивост и рециклируемост.

Основни предизвикателства

Като се има предвид, че испанският партньор беше разделен на две организации, можем да кажем, че набирането на планираните 15 участници беше сравнително лесно за единия партньор и малко по-сложно за другия, но заедно успяхме да създадем очакваните 15 продукта за конкурса благодарение на гладката и редовна комуникация, съвместното планиране и гъвкавите подходи за справяне с възникващите проблеми, свързани с участието.

Различните срокове за завършване на фазата „EntreFashion“ можеха да изглеждат като недостатък на пръв поглед, но фактът, че разполагахме с удължен период за изработване на дизайните, досега ни помогна. Това ни позволи да компенсирате неочакваните откази от страна на някои студенти, които бяха поставили под въпрос участието си, но по-късно промениха решението си.

Въз основа на обратната връзка от студентите по време на процеса можем да кажем, че всички бяха много доволни от своите творения и не споменаха никакви специални затруднения, освен времето и отдадеността, необходими за създаването на дадена дреха. Ако изобщо имаше такива, всички се съгласиха, че събирането на информация относно техническите спецификации, произхода и т.н. на дарените и рециклираните материали е много трудно, ако не и невъзможно.

Освен това някои от тях се оплакаха, че инструментът за мониторинг е бил прекалено обширен за попълване, а някои раздели и въпроси са изглеждали сходни и повтарящи се. Това обаче е разбираем коментар, като се има предвид естествената неохота на учениците да изготвят писмена документация и да обясняват процесите в подробности.

Решения и подходи

Предизвикателствата, свързани с набирането на участници, бяха решени, както бе споменато по-рано, чрез конструктивна комуникация между AEG и TEXFOR, и бяха предприети бързи действия, за да се осигурят 15-те дизайна. Що се отнася до ангажирането на други учащи или участници извън училищната среда, не сме обмислили друго възможно решение, освен да отделим повече време за популяризиране на дейността. Но не сме сигурни, че дори

повече време за това би решило проблема, тъй като от казаното от менторите ни се

създава впечатлението, че професионалистите в текстилната сфера вече са много заети с изграждането на собствените си марки и управлението на собствените си бизнеси, за да намерят времето и ангажимента първо да преминат онлайн курса СВР (задължително изискване) и след това да се включат във фазата на конкурса.

Нямаше подходящо решение за липсата на изчерпателна информация за произхода, производствените процеси и т.н. относно дарените материали. Всички парчета плат бяха доставени на едро, така че нямаше етикети на ролките, а дарените облекла също не бяха идентифицирани. Въпреки това, когато материалът не можеше да бъде напълно идентифициран на пипане, учениците винаги можеха да се обърнат към техниките за лабораторно изследване, които са научили, и да анализират влакната.

Участниците се възползваха от помощта и присъствието на своя ментор и въпреки няколко оплаквания относно инструмента за мониторинг, е очевидно, че той е предоставил много информация и поглед върху целия процес на проектиране и производство.

Основни изводи

Всички участници подчертаха колко е важно да се направи задълбочено проучване, преди да се започне да се проектира каквото и да било. Именно чрез проучването можете да съгласувате първоначалните си идеи с изискванията на конкурса и наличните материали.

Друг важен аспект беше фокусът, който трябва да се постави върху употребата на продукта. Няколко от проектите са насочени към сценичните изкуства, като кино, театър, опера, докато други са предназначени предимно за използване при частни събития.

Като цяло, съгласуването на дизайна с неговата осъществимост също беше ключов урок, извлечен предимно от съветите на менторите, основани на по-доброто им познаване на пазарните реалности и бизнес нуждите.

Що се отнася до източниците на материали, всеки септември, съвпадащо с началото на курса, студентите от всички текстилни специалности провеждат мащабна кампания, в която молят доставчиците на тъкани за остатъчни парчета и използват социалните медии, за да събират дрехи втора употреба и всякакви видове текстилни материали, които са били използвани за други цели или са останали неизползвани. По този начин никога не липсват материали.

Изглежда, че студентите, участвали в частта „Entre-Fashion“, вече са усвоили много добре важността на изискването за устойчивост при създаването на текстилен продукт. Практиката на използване на рециклирани материали им идва естествено и те са научили, че е напълно възможно да се създаде нещо с различно предназначение от първоначалното му.

Препоръки

Въз основа на нашия опит бихме препоръчали да се поставят по-малко амбициозни цели за набиране на участници, тъй като за пълноценно участие трябва да се разчита на

ангажираността на всички участници. Опитът и здравият разум ни подсказват, че сред 60 души (15 участници в 4 държави) винаги съществува вероятност определен процент от тях да срещнат проблеми, които ще им попречат да завършат фазата.

В случай на строги ключови показатели за ефективност (KPI) в подобни образователни проекти, предлагаме да се опитате да включите по-голям брой студенти, отколкото е целевият брой на крайните проекти, за да се отчете „отпадането“ на участници: броят на участниците трябва да бъде гъвкав и да се разглежда по-скоро като идеал, отколкото като фиксирана цел, така че всеки, който желае, да може да се опита да участва.

5.7.3. Гърция

Контекст

В прилагането на процеса „Entre-Fashion“ в Гърция участваха 15 участници, всички от които успешно завършиха целия процес. Участниците бяха подбрани от организацията,

след като завършиха програмата за изграждане на капацитет (CBP) на Green VETRINE и изразиха изрично желание да продължат към следващия етап. Това гарантира, че всички участници се включиха в процеса с обща базова основа от знания за устойчивостта и кръговата мода, както и с ясна лична мотивация за по-нататъшно развитие на своите идеи.

Групата участници в Гърция беше разнообразна по отношение на произхода и опита. Някои участници имаха формално образование, свързано с модата, дизайна или творческите области, докато други все още нямаха академична подготовка в сектора, но донесоха практически опит, лична ангажираност и силен интерес към устойчивата мода. Важно е да се отбележи, че участниците не бяха студенти на EUROTRAINING, което направи гръцкото изпълнение особено значимо като пример за „ „ – достигане извън непосредствената база от обучаващи се на организацията.

Проектите, разработени от гръцките участници, отразяваха широко разбиране за устойчивостта в модата, съчетавайки творчество, повторна употреба на материали, лични разкази и кръгово мислене. Някои концепции се основаваха на преработката на традиционни текстилни изделия и емоционално значими материали, докато други се фокусираха върху повторната употреба на остатъчни тъкани от предишни проекти и превръщането на съществуващите ресурси в нови облекла. Тези примери показваха, че дизайнът на устойчива мода може да възникне както от технически познания, така и от лична ангажираност, експериментиране и осъзнаване на контекста.

Основни предизвикателства

Едно от основните предизвикателства при реализацията на проекта в Гърция беше разнородността на профилите на участниците. Макар това разнообразие да обогати процеса, то също така означаваше, че участниците влязоха във фазата на разработване с различни нива на технически познания, зрялост в дизайна и запознатост със структурираните процеси на разработване на продукти. Някои участници се чувстваха уверени в конструирането на облекла и разработването на концепции, докато други се нуждаеха от повече подкрепа при превръщането на идеите в осъществими и добре документирани резултати.

Друго предизвикателство се отнасяше до практическото прилагане на принципите на устойчивостта. Участниците често бяха мотивирани от силни творчески концепции или лични истории, но трябваше да се научат как да ги съгласуват с реалистичен избор на материали, стратегии за кръгова икономика и реалистични производствени решения. В редица случаи предизвикателството се състоеше не само в това да се проектира по устойчив начин, но и ясно да се обоснове и обясни защо даден продукт може да се счита за устойчив.

Ограниченията, свързани с материалите, също се оказаха важен проблем. Примерите, дадени от гръцките участници, показват, че достъпът до устойчиви тъкани и наличието на специализирани материали на местно ниво остават ограничени в гръцкия контекст. В резултат на това участниците често разчитаха на вече налични текстилни изделия, неизползвани запаси, остатъчни материали или съществуващи облекла и тъкани, което изискваше гъвкавост и адаптация през целия процес.

Освен това някои участници се сблъскаха с технически затруднения по време на изработката, особено при работа с деликатни, стари, плисирани или по друг начин трудни за обработка материали. Тези ситуации изискваха практическо решаване на проблеми, опростяване на дизайна и непрекъснато обмисляне на това как да се запазят както концепцията, така и устойчивостта на крайния продукт.

Решения и подходи

Ключова сила на гръцкото изпълнение беше подборът на участници, които вече бяха завършили програмата CBP и доброволно бяха избрали да продължат в процеса на Entre-Fashion. Това допринесе за създаването на ангажирана група от участници с вече налична осведоменост по въпросите на устойчивостта и готовност да се включат в по-дълго и по-взискателно пътуване към развитие.

За да се отговори на различията в подготовката и нивото на умения, процесът даде възможност за гъвкавост и индивидуални пътища. Участниците имаха възможност да разработват проекти въз основа на собствените си ресурси, опит и дизайнерски език, като същевременно работеха в рамките на общата структура на Entre-Fashion. Това направи процеса приобщаващ както за участници с формално, така и с неформално образование.

Менторството и насоките също изиграха важна роля. Подкрепата от менторите и екипа на програмата помогна на участниците да валидират идеите си, да обмислят изборите си по отношение на устойчивостта и да се справят с техническите или концептуалните неясни моменти. За някои участници онлайн срещите и структурираният обмен бяха особено полезни за изясняване на очакванията и поддържане на увереността по време на процеса на разработване.

Особено ефективен подход в Гърция беше широкото използване на налични материали като отправна точка за дизайна. Вместо да разчитат на нови източници, участниците често работеха с материали, с които вече разполагаха, като например текстил от семейството, остатъци от платове или компоненти от предишни незавършени облекла. Това намали отпадъците, направи кръговата икономика осезаема и насърчи практическото разбиране за повторното използване, препроектирането и възстановяването на стойността. В някои случаи участниците интегрираха в дизайна и многофункционалност, емоционална трайност и символично разказване на истории, като по този начин засилиха както аспекта на устойчивостта, така и уникалността на крайния резултат.

Основни изводи

Опитът от Гърция показва, че развитието на устойчива мода не зависи изключително от формалното образование. Участниците без формално образование в областта на модата все пак успяха да се включат пълноценно в процеса, когато разполагаха с практически опит, силна мотивация и адекватно ръководство. Това подсказва, че обучението по предприемачество и устойчива мода може успешно да бъде отворено за по-широки целеви групи, при условие че рамката е добре структурирана.

Друг важен урок беше, че устойчивостта може да се изрази по много начини. В гръцките проекти устойчивостта не се ограничаваше до използването на сертифицирани материали. Тя се отразяваше и чрез преработване (upcycling), мислене в духа на „нулеви отпадъци“, повторна употреба на съществуващи ресурси, емоционална връзка с материалите, дълготрайност и многофункционална употреба. Това по-широко разбиране е особено ценно в контексти, където достъпът до сертифицирани или специализирани устойчиви материали е ограничен.

Примерите подчертаха също така важността на разказването на истории и емоционалната стойност в устойчивата мода. Превръщането на семейна реликва в съвременна дреха или повторното използване на материали от предишни проекти даде на участниците възможност да създадат продукти с по-дълбоко значение, идентичност и приемственост. Това подкрепя идеята, че устойчивостта в модата е не само техническа, но и културна и лична.

Накрая, процесът потвърди, че ограниченията могат да бъдат продуктивни. Ограничената наличност на материали, техническата сложност и необходимостта от адаптиране на идеите към реалните условия не непременно отслабиха резултатите. Напротив, те често подтикнаха участниците да станат по-творчески, изобретателни и съзнателни в своите дизайнерски решения.

Препоръки

Въз основа на гръцкото изпълнение могат да се дадат няколко препоръки за бъдещи издания на процеса „Entre-Fashion“.

Първо, изискването участниците да завършат СВР, преди да преминат към фазата на разработване на продукта „“, трябва да бъде запазено, тъй като създава солидна обща основа и подобрява подготовката. В същото време бъдещите реализации трябва да продължат да бъдат отворени за участници с разнообразен образователен и професионален опит, а не само за тези, които понастоящем следват формално образование в областта на модата.

Второ, трябва да се осигури допълнителна подкрепа за превръщането на концепциите за устойчивост в конкретни решения за дизайн и производство. Участниците биха могли да се възползват от по-структурирани насоки за това как да обосноват твърденията си за устойчивост, да оценяват избора на материали и да комуникират стратегиите за кръгова икономика по ясен и достоверен начин.

Трето, би било полезно да се засили подкрепата по отношение на снабдяването с материали в гръцкия контекст. Повече информация за местни доставчици, възможности за използване на неизползвани запаси, сертифицирани материали и алтернативни канали за снабдяване би помогнала на участниците да вземат по-информирани решения и да намалят несигурността по време на разработването.

Четвърто, процесът трябва да продължи да насърчава използването на съществуващи материали, стратегии за преработка (upcycling) и многофункционален дизайн, тъй като тези подходи се оказаха изключително подходящи и достъпни в Гърция. Тези методи не

само намаляват отпадъците, но и помагат на участниците да свържат устойчивостта с творчеството и идентичността.

Накрая, менторството трябва да остане централен компонент на процеса, с редовни контролни точки, които подпомагат както техническото развитие, така и рефлексивното учене. Това е особено важно в смесени групи, където участниците могат да се различават значително по отношение на опит, увереност и способност да структурират работата си самостоятелно.

5.7.4. България

Контекст

В прилагането на процеса „Entre-Fashion“ в България участваха общо 22 учащи се в професионално образование и обучение, което е малко под първоначалната цел от 24

участници. Учащите се бяха набрани от средно училище и професионални класове, предлагащи обучение в областта на модата, като процесът беше подкрепен от лични презентации, пряко взаимодействие с учители и популяризиране чрез каналите в социалните медии.

Участието беше ограничено до ученици, записани в образователни и обучителни програми, свързани с модата, тъй като се считаше, че те са по-склонни да се ангажират в структурирана, дългосрочна инициатива, изискваща както творческо, така и техническо участие. Освен това от всички участници се изискваше да са завършили програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ (CBP), което гарантираше обща изходна база от знания. Това изискване беше успешно изпълнено от всички участници.

Всички участници бяха от образователни институции, тъй като структурираните учебни среди играят ключова роля за улесняване на участието в инициативи от този характер. Считаше се, че лицата извън тези контексти биха могли да се сблъскат с по-големи пречки за ангажираност и трудности при изпълнението на проекта.

Процесът беше осъществен в сътрудничество с партньори от индустрията, действащи като ментори и представляващи различни сегменти от веригата на стойността в текстилната и облеклата промишленост. Това сътрудничество даде възможност на обучаващите се да свържат разработването на дизайна с реалните практики и ограничения в индустрията.

Основни предизвикателства

Набирането на участници не беше трудно. Много студенти се включиха с ентузиазъм и силен интерес. Мобилизирането на студентите да се ангажират с извънкласни дейности обаче се оказа предизвикателство поради общата им натовареност от други училищни ангажименти. В началото напредъкът беше по-бавен, докато идеите не се изясниха и не започна самата фаза на производство.

Друго важно предизвикателство беше свързано с времевата рамка. Първоначалният план предвиждаше непрекъснат осеммесечен процес на разработване; обаче стартът на инициативата съвпадна с края на учебната година, когато студентите бяха фокусирани върху заключителните изпити. През летния период участието спадна значително и през септември се наложи да се възстанови ангажираността чрез допълнителни дейности. В резултат на това ефективната фаза на разработване се проведе между септември и февруари, вместо да следва първоначално планирания график.

Поддържането на ангажираността на учащите през целия процес също се оказа предизвикателство. Докато някои участници останаха постоянно активни, други проявиха нередовно участие, особено в общуването си с менторите. Въпреки че инструментът за мониторинг поддържаше редовни актуализации и обратна връзка, сам по себе си той не беше достатъчен, за да гарантира непрекъснатата ангажираност.

От техническа гледна точка обучаващите се се сблъскаха с трудности, свързани с набавянето на устойчиви материали, адаптирането на първоначалните концепции към наличните ресурси и справянето с производствените ограничения. Тези

предизвикателства често налагаха значителни промени в първоначалните дизайнерски идеи.

Менторите също така установиха пропуски в ключови трансверсални компетенции, особено в управлението на времето, организацията и проактивната комуникация, което се отрази на темпото и последователността на процеса.

Решения и подходи

За да се отговори на тези предизвикателства, прякото взаимодействие и непрекъснатите дискусии с менторите се оказаха от съществено значение. Всяка промяна в първоначалната идея се обсъждаше лице в лице с менторите, които активно предоставяха насоки и указания за правилното изпълнение на концепциите за продуктите.

След края на летния период бяха организирани допълнителни срещи, дискусии и кратки сесии с цел освежаване на знанията и преразглеждане на задачите по проекта. Въпреки че напредъкът се възобнови с по-бавно темпо, този подход гарантира непрекъснатостта на процеса.

Инструментът за мониторинг предостави структурирана рамка за проследяване на напредъка и събиране на информация за дейностите, предизвикателствата и разсъжденията на учащите. Въпреки различното ниво на ангажираност, той допринесе за документирането на процеса и подпомогна координацията.

Участниците възприеха итеративен подход към разработването на продукти, като адаптираха своите концепции в зависимост от наличността на материали, техническата осъществимост и обратната връзка от менторите. Тази гъвкавост се оказа от съществено значение за преодоляването на ограниченията.

Основни изводи

Опитът в България показва, че устойчивото разработване на продукти по своята същност е итеративен процес. Участниците откриха нови възможности да развиват талантите си и да изразяват творческите си способности. Устойчивите материали предлагат неограничени възможности, когато са налице достатъчно ресурси.

В началото набавянето на материали беше предизвикателство, което наложи на обучаващите се да адаптират многократно идеите си поради ограничения в материалите, технически затруднения и ограничения, свързани с осъществимостта. Това подчерта важността на гъвкавостта и уменията за решаване на проблеми.

Набавянето на устойчиви материали се оказа ключово предизвикателство, което повлия както на дизайнерските решения, така и на крайните резултати.

Друг важен урок е необходимостта от баланс между творчеството и осъществимостта. Макар че участниците се стремяха да разработват иновативни решения, те трябваше да съобразят тези амбиции с производствените реалности, наличните ресурси и времевите ограничения.

Процесът също така затвърди разбирането за устойчивостта като системна концепция – излизаща извън рамките на избора на материали, за да включи производствените процеси, дълготрайността, мисленето в рамките на жизнения цикъл и отговорните практики по цялата верига на стойността.

Менторите подчертаха важността на съгласуването на дизайнерските идеи с пазарните реалности, включително разходите, мащабируемостта и очакванията на потребителите.

Препоръки

Въз основа на опита в България могат да бъдат направени следните препоръки:

- Работните графици и планирането трябва да бъдат съгласувани с академичния календар, особено като се има предвид летният период, който обикновено е запазен за ваканция.
- По-силната интеграция с образователните програми, включително включването им в официалните учебни часове и активното участие на учителите, може значително да подобри участието.
- Усилията за набиране на участници и механизмите за ангажираност трябва да бъдат подкрепени с допълнителни стимули, за да се повиши ангажираността на участниците.
- Процесите на менторство трябва да бъдат по-добре структурирани с ясни насоки.
- Трябва да се засили разбирането за устойчивостта като системен процес.
- Практическите и итеративни подходи към ученето трябва да останат приоритет, тъй като те ефективно подпомагат развитието на компетентности.

6. Опитът на учащите и пътят на проектите

6.1. Въведение

Централен компонент на **процеса „Entre-Fashion“** беше **възможността за учащите да превърнат принципите на устойчивостта в конкретни преживявания при разработването на продукти**. По време на този процес участниците се включиха в структуриран процес, който ги насочи от първоначалното разработване на концепцията към по-усъвършенствани и жизнеспособни крайни продукти.

По време на този процес **учащите изследваха различни подходи към проектирането и разработването на облекла, като непрекъснато размишляваха върху екологичната отговорност, избора на материали и практическите реалности на модното производство**.

Вместо да разглеждат устойчивостта като абстрактна концепция, от учащите се се изискваше да се ангажират с нея като част от непрекъснат процес на вземане на решения. Това включваше реагиране на ограничения, адаптиране на идеи и балансиране на съображенията за устойчивост с осъществимостта, творчеството и наличните ресурси.

Учениците документираха своите преживявания чрез кратки рефлексивни текстове и лични дневници, като предоставиха информация за мотивациите си, творческите

си процеси и предизвикателствата, с които се сблъскаха по време на разработването на проектите си. Тези размисли представляват ключов елемент от методологията, подпомагащ както индивидуалното учене, така и оценката на цялостния процес.

Анализът на тези размисли предоставя ценни прозрения за това как новоизлюпилите се професионалисти в модната индустрия се ангажират с концепциите за устойчивост на практика и как структурирани образователни инициативи като VETRINE могат да подпомогнат развитието на по-отговорни и информирани дизайнерски практики.

В преживяванията на учащите се очертаха няколко общи теми, които подчертават както възможностите, така и сложностите, свързани с разработването на устойчиви модни продукти. Тези прозрения са особено важни за преподавателите и заинтересованите страни, които се стремят да разберат как обучението по устойчивост може ефективно да бъде приложено на практика и интегрирано в дизайнерските процеси.

6.2. Мотивация и лична ангажираност с устойчивостта

Един от най-забележителните елементи в разсъжденията на учащите е силната лична мотивация да се ангажират с въпросите на устойчивостта. Много участници изразиха желание да преосмислят традиционните практики в модата и да проучат алтернативни подходи, които дават приоритет на отговорността към околната среда.

За редица учаци устойчивостта беше тясно свързана с тревогите относно отпадъците, свръхпроизводството и въздействието на модната индустрия върху околната среда. Други подчертаха важността на разработването на облекла, които да издържат по-дълго, да могат да се използват по различни начини или да се изработват от материали с по-малък екологичен отпечатък.

В много случаи участниците описаха устойчивостта не само като техническо изискване, но и като лична ценност, която влияе върху техните дизайнерски решения. Тази перспектива насърчи участниците в „ „ да размишляват по-задълбочено върху връзката между творчеството, отговорността и бъдещето на модата.

Процесът „Entre-Fashion“ предостави рамка, в която тези мотивации можеха да бъдат превърнати в практически експерименти, позволявайки на учащите да тестват идеи и да изследват различни дизайнерски решения, съобразени с принципите на устойчивостта.

6.3. Експериментиране с материали и устойчив дизайн

Изборът на материали се очерта като един от най-важните аспекти на проектите на учащите. Участниците проучиха различни видове влакна и тъкани, включително естествени материали, рециклирани текстилни изделия и иновативни алтернативи.

Няколко участници подчертаха важността на разбирането на екологичните последици от избора на материали. Това включваше отчитане на фактори като издръжливост, възможност за рециклиране и екологичния отпечатък, свързан с производството на текстил.

Изображение 6: Ученицката от АЕГ ИДОЯ РАЗКИН работи с остатъци от тъкани

Експериментирането с материали често караше учащите да преосмислят традиционните подходи към дизайна. Някои участници проучваха използването на многофункционални облекла, които могат да се носят по различни начини, като по този начин се намалява нуждата от множество артикули. Други се фокусираха върху модулни дизайни или адаптивни конструкции, които могат да удължат жизнения цикъл на даден продукт.

Тези проучвания илюстрират как съображенията за устойчивост могат да повлияят както на естетическите, така и на функционалните аспекти на дизайна на облеклото, като насърчават учащите да подходят към разработването на мода от по-цялостна перспектива.

6.4. Баланс между творчество и устойчивост

Често срещана тема в разсъжденията на участниците беше предизвикателството да се намери баланс между творческото изразяване и целите за устойчивост.

Макар участниците да бяха мотивирани да включат екологично отговорни практики в своите проекти, те често се сблъскаха с практически ограничения, свързани с материалите, производствените техники или осъществимостта на дизайна. В някои случаи учениците откриваха, че определени устойчиви материали са трудни за набавяне или не се държат както се очаква по време на процеса на изработване.

Изображение 7: Студентката на Димитър Талев, Симона Цуцуманова, носи роклята си, изработена от много парчета дънки. Студентите в България установиха, че най-достъпният устойчив материал са носените дънки.

Тези предизвикателства подчертаха сложността при разработването на устойчиви модни продукти и затвърдиха важността на експериментирането и постепенното усъвършенстване. Учениците често споменаваха необходимостта да адаптират първоначалните си идеи в отговор на технически ограничения или свойствата на материалите.

В същото време тези трудности често се възприемаха като възможности за учене. Участниците споделиха, че са придобили по-дълбоко разбиране за компромисите, свързани с устойчивия дизайн, и са развили по-голяма осведоменост за това как екологичните съображения могат да повлияят на дизайнерските решения.

6.5. Ролята на менторството в процеса на учене

Менторството изигра важна роля в подкрепата на участниците по време на цялото пътуване в рамките на „Entre-Fashion“. Много участници подчертаха ценността на обратната връзка от професионалисти с опит в текстилния и модния сектор.

Менторите предоставяха насоки по техническите аспекти на разработването на продукти, включително избор на материали, конструкция на облеклото и съображения за осъществимост. Техният принос помогна на обучаващите се да усъвършенстват идеите си и да намерят практични решения на предизвикателствата, с които се сблъскаха по време на процеса на разработване.

В допълнение към техническите съвети менторите допринесоха и за развитието на по-широко разбиране за модната индустрия. Тяхната гледна точка помогна на обучаващите се да разгледат как устойчивостта, творчеството и пазарните очаквания взаимодействат в реалния контекст.

Това взаимодействие между обучаващите се и менторите създаде динамична среда за учене, в която идеите можеха да се развиват чрез диалог и размисъл.

6.6. Резултати от обучението и развитие на умения

Опитът с „Entre-Fashion“ допринесе за развитието на няколко ключови компетенции сред участващите учащи.

Участниците отчетоха подобрения в области като проучване и оценка на устойчиви материали; решаване на проблеми по време на разработването на продукти; интегриране на екологични съображения в дизайнерските решения и комуникиране на концепции за устойчивост чрез разказване на истории за продуктите.

В допълнение към техническите умения, учащите развиха и по-голяма увереност в способността си да се справят със сложни предизвикателства, свързани с устойчивостта. Опитът насърчи участниците да възприемат по-критична гледна точка към производството на мода и да изследват иновативни подходи към отговорния дизайн.

Тези резултати демонстрират потенциала на подходите за учене, базирани на проекти, за подпомагане на развитието на компетентности, съобразени с променящите се нужди на текстилния и облеклата сектор.

6.7. Ключови изводи от опита на учащите

Анализът на разсъжденията на учащите подчертава няколко ключови извода, които могат да бъдат от значение за бъдещи образователни инициативи, фокусирани върху устойчивата мода.

Първо, обучението по устойчивост се обогатява от съчетаването на теоретични знания с практически експерименти. Възможността учащите се да тестват идеите си чрез разработване на продукти помага за задълбочаване на тяхното разбиране за предизвикателствата, свързани с устойчивостта.

Второ, сътрудничеството с ментори и участници от индустрията играе важна роля за засилване на приложимостта на опита от обучението. Професионалното насочване може да помогне на учащите да се справят с техническите предизвикателства и да разберат по-добре реалностите на производството.

Накрая, опитът с „Entre-Fashion“ илюстрира важността на насърчаването на размисъл през целия процес на учене. Като документират своите преживявания и споделят своите гледни точки, учащите допринасят с ценни прозрения, които могат да бъдат полезни за бъдещи програми за обучение и инициативи.

7. Прозрения от ментори и представители на индустрията

7.1. Значението на ангажираността на индустрията

Една от основните цели на проекта VETRINE е да укрепи връзката между образованието и текстилната и модната индустрия. Процесът „Entre-Fashion“ следователно включва професионалисти от сектора в ролята на ментори, което позволява на учащите се да се възползват от практически знания и реални перспективи по време на разработването на своите проекти.

Участието на професионалисти от индустрията допринася за преодоляване на пропастта, която често съществува между академичното обучение и реалностите на разработването на продукти в модния сектор. Чрез менторските взаимодействия обучаващите се придобиват по-добро разбиране за това как дизайнерските идеи се превръщат в продукти в индустриална среда.

Ангажираността на индустрията също така помага да се гарантира, че дискусиите за устойчивостта остават свързани с практическите ограничения и възможности, пред които са изправени компаниите, опериращи във веригата на стойността на текстилната и модната индустрия. Като споделят своя опит, менторите предоставят ценни прозрения за това как принципите на устойчивостта могат да бъдат интегрирани в процесите на разработване на продукти, като същевременно се запазват осъществимостта и пазарната приложимост.

Едно от ключовите прозрения от опита на „Entre-Fashion“ е, че преходът от теоретични знания към практическо приложение представлява критичен етап в обучението по устойчивост. Участниците демонстрираха силна ангажираност с концепциите за устойчивост, особено по време на началната фаза на обучението. Прилагането на тези концепции в реални контексти на дизайн и разработване обаче се оказа едно от най-големите предизвикателства. През целия процес устойчивостта беше възприемана като динамична и развиваща се концепция, а не като фиксиран набор от правила.

По-конкретно, опитът показва, че участниците:

- ❖ **трябваше да адаптират първоначалните си идеи поради наличността на материали и техническите ограничения;**
- ❖ **развиха по-добро разбиране за осъществимостта като ключов компонент на проектирането;**
- ❖ **подобриха способността си да вземат информирани решения въз основа на реалните условия;**
- ❖ **се включиха в итеративни процеси, усъвършенствайки концепциите си чрез тестване и обратна връзка;**
- ❖ **ограниченията при производството;**
- ❖ **трайност и жизнен цикъл на продукта;**
- ❖ **удобство на употреба и функционалност;**
- ❖ **съобразяване с реалните условия;**
- ❖ **преосмислят своите концепции;**
- ❖ **да дават приоритет на определени аспекти на устойчивостта пред други.**

Това подкрепя един от основните принципи на методологията „Entre-Fashion“: обучението по устойчивост е тясно свързано с вземането на решения при реални ограничения.

7.2. Ролята на менторите в процеса на Entre-Fashion

Менторите играят централна роля в подкрепата на обучаващите се по време на цялото пътуване с Entre-Fashion, като предоставят насоки, които допълват теоретичните знания, придобити чрез Програмата за изграждане на капацитет.

По време на процеса на разработване **менторите подкрепят обучаващите се по различни начини, включително като предоставят обратна връзка относно дизайнерските концепции и идеите за продукти, дават съвети за избора на материали и съображенията за устойчивост, както и обсъждат осъществимостта на производствените процеси.** Това насочване помага на обучаващите се да усъвършенстват проектите си и да подготвят по-стабилни и реалистични крайни резултати.

Взаимодействията в рамките на менторството обикновено се осъществяват чрез структурирани срещи или контролни точки, организирани на различни етапи от процеса. Тези моменти позволяват на обучаващите се да представят напредъка си, да обсъдят предизвикателствата и да получат целенасочена обратна връзка, която да им даде насоки за следващите стъпки в работата им. Когато се прилага последователно, този структуриран подход подпомага непрекъснатото учене и укрепва процеса на вземане на решения през целия процес на разработване на продукта.

Освен техническата подкрепа, менторите играят ключова роля и в свързването на учебния опит с реалните практики в индустрията.

Тяхното участие осигурява на обучаващите се:

- ❖ технически насоки за проектиране и производство;
- ❖ обратна връзка относно осъществимостта и внедряването;
- ❖ поглед върху очакванията и стандартите в индустрията;
- ❖ подкрепа при ориентирането в процесите на вземане на решения;
- ❖ валидиране и усъвършенстване на концепциите;
- ❖ идентифициране на ограниченията в ранна фаза на процеса;
- ❖ насочване на учащите към по-реалистични и осъществими решения;
- ❖ насърчаване на критичното мислене и размисъл;
- ❖ управление на времето;
- ❖ организация;
- ❖ проактивна комуникация;
- ❖ способност за планиране и структуриране на процесите на развитие;
- ❖ структурираното насочване значително подобрява резултатите от обучението;
- ❖ участието на представителите на индустрията засилва приложимостта на процеса;
- ❖ непрекъснатото взаимодействие е от съществено значение за ефективния трансфер на знания.

Сътрудничеството между обучителните институции, партньорите по проекта и професионалистите от индустрията представлява следователно важна стъпка към изграждането на по-силна екосистема за образование в областта на устойчивата мода.

7.3. Гледни точки на индустрията относно развитието на устойчивата мода

Участието на ментори от текстилния и модния сектор предоставя на обучаващите се ценни прозрения за предизвикателствата и възможностите, свързани с устойчивото развитие на модата.

Професионалистите, работещи в индустрията, често подчертават сложността на интегрирането на устойчивостта в разработването на продукти. Въпреки нарастващия интерес към по-отговорни производствени практики, компаниите трябва да вземат предвид и аспекти като техническа осъществимост, ограничения, свързани с разходите, наличност в веригата на доставки и пазарни очаквания.

Чрез взаимодействието си с учащите менторите подчертават важността на възприемането на балансиран подход, който съчетава екологичната отговорност с практични решения. В този контекст устойчивостта се разглежда не само като принцип на дизайна, но и като процес, който изисква сътрудничество между дизайнери, производители, доставчици и други участници по цялата верига на стойността.

Тези гледни точки помагат на обучаващите се да развият по-реалистично разбиране за сектора и ги насърчават да търсят иновативни решения, които могат да допринесат за по-устойчиви модели на производство.

7.4. Учене чрез диалог между образованието и индустрията

Процесът „Entre-Fashion“ демонстрира ценността на диалога между образователните институции и участниците в индустрията. Когато учащите взаимодействат директно с професионалисти от текстилния и модния сектор, те получават достъп до знания, които допълват академичното им обучение.

Този обмен е от полза и за двете страни. Учащите се получават представа за очакванията и практиките в индустрията, докато професионалистите могат да се запознаят с нови идеи и перспективи, произтичащи от по-младите поколения дизайнери.

Такива взаимодействия могат да допринесат за укрепване на иновационния капацитет на сектора, като насърчават експериментирането и проучването на нови подходи към устойчивия дизайн.

Опитът подчертава също така важността на създаването на структурирани възможности за сътрудничество между образователните институции и организациите от индустрията, особено в области, където технологичните развития и предизвикателствата, свързани с устойчивостта, бързо променят професионалните практики.

7.5. Ангажираността на индустрията като двигател за бъдещите умения

Преходът към по-устойчив текстилен и моден сектор изисква развитието на нови умения и компетентности. Образователни инициативи като проектът VETRINE играят важна роля в подготовката на бъдещите професионалисти за справяне с тези възникващи предизвикателства.

Ангажираността на индустрията допринася значително за тази цел, като гарантира, че програмите за обучение остават съобразени с променящите се нужди на сектора. Менторите и компаниите, участващи в процеса „Entre-Fashion“, помагат за идентифицирането на подходящи компетентности, възникващи тенденции и практически съображения, които трябва да бъдат интегрирани в образователните дейности.

Сътрудничеството между обучителните институции, партньорите по проекта и професионалистите от индустрията представлява следователно важна стъпка към изграждането на по-силна екосистема за образование в областта на устойчивата мода.

8. Най-добри практики за образование в областта на устойчивата мода

8.1. Въведение

Опитът, натрупан чрез прилагането на процеса „Entre-Fashion“ в рамките на проекта VETRINE, предоставя ценни прозрения за това как устойчивостта може ефективно да бъде интегрирана в образованието в областта на модата.

Проектът съчетава теоретично обучение, практически експерименти, менторство и сътрудничество с участници от индустрията. Този интегриран подход позволи на обучаващите се да изследват предизвикателствата, свързани с устойчивостта, в структурирана, но творческа среда.

Анализът на дейностите по проекта, преживяванията на обучаващите се и обратната връзка от менторите позволи да бъдат идентифицирани няколко най-добри практики, които могат да подпомогнат разработването на бъдещи образователни инициативи в областта на устойчивата мода.

Тези най-добри практики могат да бъдат полезни за **доставчиците на професионално образование и обучение, университетите, организациите от бранша и заинтересованите страни в областта на политиките**, които проявяват интерес към укрепването на компетенциите за устойчивост в текстилния и облеклата сектор.

8.2. Съчетаване на знания и практически експерименти

Един от ключовите изводи от проекта VETRINE е важноста на съчетаването на теоретичните знания с практическия опит.

Програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ предостави на обучаващите се структурирано въведение в концепциите за устойчивост, включително въздействията върху околната среда, принципите на кръговата икономика и отговорните производствени практики. Въпреки това именно чрез процеса „Entre-Fashion“ обучаващите се успяха да превърнат тези концепции в конкретни решения за дизайн и разработване на продукти.

Практическите експерименти позволяват на учащите да разберат по-добре сложността на предизвикателствата, свързани с устойчивостта, и да проучват различни решения чрез опити и размисъл. Този подход спомага за превръщането на абстрактните концепции в практически компетенции, които могат да бъдат приложени в професионален контекст.

Следователно образователните програми, които имат за цел да укрепят уменията в областта на устойчивостта, трябва да обмислят включването на **проектно-ориентирани учебни дейности**, които позволяват на учащите да тестват идеи и да постигат конкретни резултати.

8.3. Интегриране на устойчивостта през целия жизнен цикъл на продукта

Друга важна добра практика, идентифицирана в рамките на проекта, е необходимостта да се обърне внимание на устойчивостта през целия жизнен цикъл на модните продукти.

Вместо да се фокусира върху един-единствен аспект, като например материалите или рециклирането, методологията VETRINE насърчава учащите да вземат предвид множество измерения на устойчивостта, включително избора на материали; издръжливостта на продукта; производствените процеси; въздействията върху околната среда, както и употребата от страна на потребителите и жизнения цикъл на продукта.

Тази цялостна перспектива помага на учащите да разберат как решенията, взети на етапа на проектирането, могат да повлияят на екологичните резултати през целия жизнен цикъл на дадена дреха.

Като насърчават учащите да разглеждат устойчивостта като **системен проблем**, образователните програми могат по-добре да подготвят бъдещите професионалисти да се справят със сложните предизвикателства, пред които е изправен секторът на текстила и облеклото.

8.4. Сътрудничество между образованието и индустрията

Участието на професионалисти от индустрията в процеса „Entre-Fashion“ демонстрира ползата от засилването на сътрудничеството между образователните институции и текстилния и модния сектор.

Менторите предоставят на учащите се информация за реалностите в производството, ограниченията в веригата на доставки и пазарните очаквания. Тази перспектива помага на студентите да разберат по-добре как съображенията за устойчивост взаимодействат

с техническата осъществимост и икономическите фактори.

Ангажираността на индустрията също допринася за подобряване на актуалността на програмите за обучение, като гарантира, че образователните дейности остават свързани с променящите се нужди на сектора.

Създаването на структурирани възможности за диалог и сътрудничество между образователните институции и участниците в индустрията може следователно да играе важна роля в укрепването на образованието по устойчивост в модната индустрия.

8.5. Насърчаване на рефлексията и документирането

Друг ценен аспект на процеса „Entre-Fashion“ беше акцентът, поставен върху рефлексията и документирането на опита от обучението.

Участниците бяха насърчавани да документират своя напредък и да споделят размислите си относно дизайнерските си решения, срещнатите предизвикателства и извлечените поуки по време на разработването на проектите си.

Този процес на размисъл помага на участниците да задълбочат разбирането си за концепциите за устойчивост и насърчава критичното мислене относно изборите, които правят в областта на дизайна и производството.

За преподавателите и партньорите по проекта документирането на опита на учащите предоставя ценни прозрения, които могат да послужат при разработването на бъдещи програми за обучение.

Насърчаването на учащите да размишляват върху работата си и да документират своя път на учене може следователно да допринесе за по-богат и по-смислен образователен опит.

8.6. Значението на менторството и взаимното учене

Компонентът „менторство“ в процеса на Entre-Fashion също подчертава важността на средите за съвместно учене.

Чрез взаимодействията с ментори и други участници обучаващите се имаха възможност да обменят идеи, да получат обратна връзка и да проучат алтернативни подходи към устойчивия дизайн.

Ученето от връстници и менторството могат да играят важна роля в подкрепата на творчеството и решаването на проблеми. Тези взаимодействия насърчават учащите да поставят под въпрос предположенията, да разгледат различни гледни точки и да усъвършенстват идеите си чрез диалог.

Образователните инициативи, които интегрират елементи на менторство и съвместно учене, могат по този начин да създадат по-динамични и ангажиращи образователни преживявания.

8.7. Създаване на учебни преживявания с практическа приложимост

Накрая, процесът „Entre-Fashion“ демонстрира ценността на създаването на образователни преживявания, които симулират професионални контексти от реалния свят.

Като кани учащите да разработват концепции за облекло, да взаимодействат с ментори и да представят проектите си пред по-широка аудитория, инициативата насърчава участниците да се сблъскат с видовете предизвикателства, с които могат да се сблъскат в бъдещата си професионална кариера.

Този подход помага на учащите да развият не само технически компетенции, но и умения, свързани с комуникацията, сътрудничеството и решаването на проблеми. Създаването на учебни среди, които отразяват реалните условия, може следователно да играе важна роля в подготовката на бъдещите професионалисти за бързо развиващия се текстилен и моден сектор.

9. Заключение и бъдещи перспективи

9.1. Ключови резултати от учебния опит с VETRINE

Прилагането на **програмата за изграждане на капацитет „Green VETRINE“ и процеса „Entre-Fashion“** демонстрира силния потенциал на интегрираните подходи към обучението за подпомагане на развитието на компетентности в областта на устойчивостта в текстилния и модния сектор.

Чрез съчетаване на теоретични знания, практически експерименти, менторство и сътрудничество с участници от индустрията в рамките на структуриран процес на обучение проектът VETRINE създаде среда, в която обучаващите се можеха да се ангажират с устойчивостта по цялостен и приложен начин.

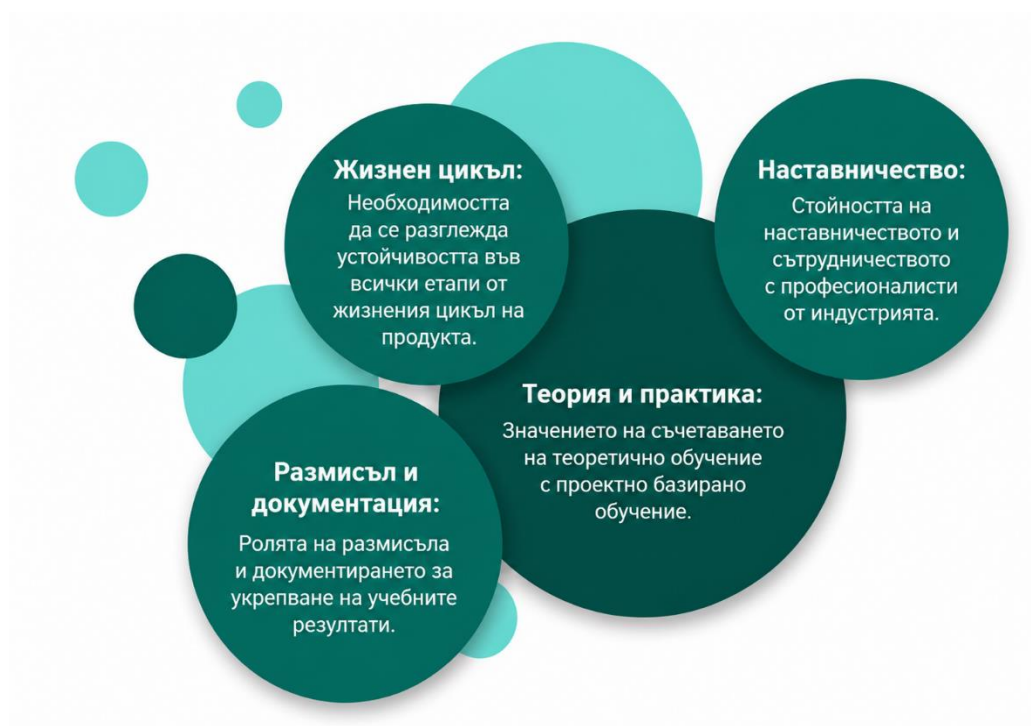
През целия проект участниците разгледаха устойчивостта не като абстрактна концепция, а като набор от практически съображения, които влияят върху избора на материали, дизайна на продуктите, производствената осъществимост и позиционирането на пазара. Този подход позволи на обучаващите се да развият по-реалистично и оперативно разбиране за устойчивото развитие на модата.

Обучителните практики, документирани в настоящото ръководство, демонстрират как структурираните и основани на практиката образователни инициативи могат да подпомогнат подготовката на бъдещи професионалисти, способни да се справят с екологичните, социалните и икономическите предизвикателства, пред които е изправен секторът на текстила и облеклото.

9.2. Принос към образованието в областта на устойчивата мода

Опитът, натрупан чрез проекта VETRINE, допринася за продължаващия дебат относно това как устойчивостта може да бъде интегрирана по-ефективно в образованието в областта на модата.

Изображение 8: Основни образователни принципи

Тези елементи съставляват основата на методологията, представена в настоящото ръководство, и могат да служат като ориентир за образователни институции и организации, заинтересовани от разработването на подобни инициативи.

Опитът от VETRINE подчертава също така важността на интердисциплинарното сътрудничество при справянето с предизвикателствата, свързани с устойчивостта, като обединява преподаватели, учачи и участници от индустрията, за да проучи нови подходи към отговорното развитие на модата.

9.3. Укрепване на връзката между образованието и индустрията

Един от най-значимите аспекти на подхода на VETRINE е силната връзка, установена между образователните институции и текстилната и модната индустрия.

Участието на ментори и организации, свързани с пазара, допринесе за това учебният процес да остане свързан с реалностите на производството и разработването на продукти. Това сътрудничество позволи на учащите да придобият познания за практиките в индустрията, като същевременно насърчи диалога между професионалисти и новоизгряващи дизайнери.

Укрепването на тези връзки между образованието и индустрията ще бъде от съществено значение за подготовката на бъдещите професионалисти за бързо развиващата се среда в текстилния и модния сектор.

Образователните програми, които насърчават такова сътрудничество, могат да играят ключова роля в подкрепата на иновациите, устойчивостта и конкурентоспособността в рамките на индустрията.

9.4. Бъдещи перспективи и заключителни разсъждения

Въз основа на опита, натрупан в рамките на проекта VETRINE, **следните препоръки могат да подпомогнат ефективното изпълнение на инициативи за обучение, ориентирани към устойчивостта:**

Менторство

- ❖ определяне на структурирани контролни точки за менторство през целия процес;
- ❖ да се съпоставят ментори с подходяща експертиза към проектите на учащите;
- ❖ да се осигури редовно и непрекъснато взаимодействие между менторите и учащите;

Интегриране на устойчивостта

- ❖ да се изисква от обучаващите се да обосновават решенията си, свързани с устойчивостта;
- ❖ да насърчава мисленето в рамките на жизнения цикъл и системните подходи;
- ❖ насърчаване на адаптирането въз основа на реални ограничения;
- ❖ подкрепя проучването на материали, повторното използване и алтернативните решения.

Подход към ученето

- ❖ да се даде приоритет на практическото и опитното учене;
- ❖ насърчава итеративното разработване и препроектиране, подпомагащо рефлексията;
- ❖ да интегрира развитието както на технически, така и на трансверсални умения.

Мониторинг и координация

- ❖ установяване на редовни срещи за проследяване на напредъка;
- ❖ да документира процесите на разработване и ключовите решения;
- ❖ да използват мониторинга като педагогически инструмент, а не само за целите на отчитането.

Опитът, представен в това ръководство, показва, че образованието за устойчивост в модната индустрия се облагодетелства от подходи, които съчетават творчество, технически познания и ангажираност с реалния свят. Чрез сътрудничеството между учащи, преподаватели, ментори и организации от бранша проектът VETRINE създаде рамка за обучение, която насърчава експериментирането, критичното мислене и отговорните дизайнерски практики. Тъй като секторът на текстила и облеклото продължава да претърпява дълбоки промени, инициативи като VETRINE подчертават важността на това бъдещите професионалисти да бъдат снабдени с необходимите знания, умения и перспективи, за да допринесат за по-устойчива модна система.

10. Практически насоки и препоръки за бъдещи приложения

Институционална подготовка

Успешното прилагане на методологията „Entre-Fashion“ изисква ясно организационно планиране и съгласуваност между образователните цели, графиците за изпълнение и наличните структури за подкрепа. Институциите се насърчават да определят реалистични графици, да отделят време за менторски взаимодействия и да установят връзки със заинтересовани страни от индустрията преди началото на процеса.

Подготовка на учащите

Участниците трябва да получат въведение в принципите на устойчивостта и целите на методологията, преди да започнат пътуването си към развитие. Ясното комуникиране на очакванията относно натоварването, сроковете и нивата на участие може да спомогне за засилване на ангажираността на учащите през целия процес.

Подкрепа за експериментиране и рефлексия

Опитът от прилагането показва колко е важно да се създават учебни среди, които насърчават експериментирането, критичното мислене и итеративното развитие. **Учениците се възползват от възможността да тестват идеи, да размишляват върху предизвикателствата и да адаптират концепциите си през целия жизнен цикъл на проекта.**

Насоки за менторите

Менторите играят съществена роля в подкрепата на развитието на обучаващите се през целия процес. Вместо да налагат решения, **менторите трябва да насърчават критичното мислене, експериментирането и информираното вземане на решения.** Конструктивната и непрекъсната обратна връзка може да помогне на обучаващите се да намерят по-добър баланс между творчество, устойчивост и техническа осъществимост

Насоки за преподаватели и обучители

Преподавателите се насърчават да съчетават теоретичните концепции за устойчивост с практически и проектно-ориентирани учебни дейности. Опитът от прилагането подчерта значението на подходите за учене чрез опит, които позволяват на учащите да прилагат принципите на устойчивостта в реални сценарии за развитие.

Насоки за доставчици и институции за професионално образование и обучение

Институциите, които реализират подобни инициативи, се насърчават да **установят силно сътрудничество със заинтересовани страни от индустрията** и да създадат гъвкави структури за реализация, способни да се адаптират към местните образователни реалности. **Дългосрочната интеграция на методологии, ориентирани към**

устойчивостта, може да допринесе за укрепването на бъдещите компетенции в текстилния и облеклата сектор в региона „“.

Потенциал за възпроизвеждане и бъдещи приложения

Прилагането на методологията „Entre-Fashion“ демонстрира силна адаптивност в различни образователни и институционални среди. Поради това методологията може да бъде възпроизведена или адаптирана от доставчици на професионално образование и обучение, висши учебни заведения, инициативи, фокусирани върху устойчивостта, програми за предприемачество в модната индустрия и иновационни центрове.

Опитът подчерта също така **потенциала за хибридни и мултидисциплинарни подходи към обучението, съчетаващи образование за устойчивост, менторство, експериментиране и ангажираност на индустрията.**

Гъвкавостта на методологията позволява на бъдещите потребители да адаптират рамката според местния контекст, профилите на учащите и институционалните възможности.

Чрез съчетаването на обучение, насочено към устойчивостта, с практическо разработване на продукти и процеси на рефлексия, **методологията „Entre-Fashion“ допринася за подготовката на бъдещи специалисти, способни да отговорят на променящите се екологични, социални и икономически предизвикателства в текстилния и модния сектор.**